

A Somogyi Könyvtár új kiadványai

Immár hagyománnyá vált, hogy a jelentős évfordulók alkalmával a Somogyi Könyvtár új kiadványokkal jelentkezik. A közelmúltban is több ilyen évfordulós anyaggal gazdagodtunk. Ezek közül a legértékesebb a *Tandícsköztársaság Szege*d címmel megjelent bibliográfia és repertórium.

A két forradalom szegedi eseményeivel elég sokféle irodalom foglalkozik, tanulmányok, újságcikkek, visszaemlékezések találhatók szétszórtan. „A kiadvány célja az, hogy a szerző ágazó közleményekről áttekinthetést adjon tanulóknak és tanároknak, érdeklődő olvasóknak és a korábbi eredményeket kereső kutatóknak egyaránt” — írja bevezetőjében az összeállító Péter László.

Az ősz folyamán adott ki a könyvtár szöveg hasonmásokat ugyanezen címmel, mely ennek a bibliográfiának és repertóriumnak melléklete. A kettő együtt áttekinthetést ad a szegedi munkásmozgalom történetéről, különösen a két forradalom időszakáról.

Módszertanilag is jelentős ez a kiadvány. Szeged történetének monografikus feldolgozását, ebben tájékozódhat az érdeklődő, s ugyanakkor a monográfia elkészülte sem képzelhető el e nélkül az anyag nélkül.

Köztudomású, hogy a repertóriumnak nemcsak mellrendelő szerepe van, hanem előrejelző funkciót is tölt be. Kiindulást adhat egy nagyobb összefoglaló anyag elkészítéséhez.

Az évfordulóra megjelent második kiadvány az 1969-es 2. számú *Híradó*. A könyvtár belső életével foglalkozó cikkek mellett (Fodor Lászlóné *Könyvtárőr vizsga*, Fráter Gézánek *Egy fiókkönyvtáros munkaköre*, Kovács Béla *Könyvtár és termelőszövetkezet*) érdekesek az évfordulókhoz kapcsolódó anyagok. Így Bezeredy István könyvtárvezető *Négy jelentés* című cikke, melyben a Somogyi Könyvtár egykori „gazdája” halálának 35. és születésének 90. évfordulójára emlékezve dolgozza fel Móra négy jelentését (1917, 1918, 1919, 1920), melyek a könyvtár akkori állapotának részletes bemutatása mellett a könyvtáros Móra munkájáról, elgondolásairól is vallanak. Érdekes Péter László *A forradalmak szegedi publicistái 1918–1919* című cikke, melyben a szegedi újságok és újságírók tevékenységét vizsgálja a forradalmak idején. Ezeket kívül meg kell még említeni *Palásti László Szegedi kutatások Nyugat-Európában* című munkáját, melyben a Szeged francia megszállására vonatkozó adatokat bővíti ki.

Laczó Katalin

Töksötét

Akkor odajött Neboritski. A dróthajú. A többiek rámeredtek.

— Hogy kerülsz te ide? Kiengedtek?

Neboritski köpött. Mint mindig, mielőtt megszólalt.

— Ne boríts ki! — dörmögte reszelős hangján. Mint mindig, amikor dühös volt. Mert erről is nevezték el, hogy furtonifurt azzal kezd: Ne boríts ki!

A galéri azóta megszaporodott. Tizen voltak. Mialatt Neboritski sitten volt — mintha csak tegnap vitte volna el az URH-s kocsi —, egy kétféle méter méter és hozzájuk csapódott az Emberevő. Így hívták, franc tudja miért. Nem mondták ki soha, de az egész Borsódzó-telep tudta: ő a vezér. Bal pofáján forradás húzódott végig. Halef-emlék.

Eőzike Béla, a tehetséges prózaíró itt megállt néhány pillanatra. Cigaretta gyújtott. — Halef-emlék; ez jól! — mormolta közben. De most mi

légyen? Bunyó? Hát annak mindenképp lenni kell. De kivel? Egymással? Szerelmespárokkal? Esetleg autós aggasztásokkal? Ez itt a kérdés.

Neboritski mindenki felé jött. A forradással nem. Átnézett rajta. Kiköpött.

De csak fél óra múlva ütöttek. Addig ugyanis az író törte a fejét: mármint fogjon vagy ne fogjon a nevelés Neboritskin. Mert ugye, aki onnan jön, az kétszer is meggondolja. Végül azonban mégis úgy döntött: húzzon be először gölem a dróthajú fenegyereknek — „mit verébkedsz itt, hé?” —, de aztán Neboritski verje laposra. Tegye egyenlővé a földet. Döngölje bele. És locsolja.

Ahogy a betont szokták, mikor még friss.

Az író itt újabb cigarettát vett elő. Hm, ezt talán nem is ártana ideírni: ahogy a betont szokták. Mikor még friss. Az építkezéseken.

A füsttel aztán elfújta a tolakodó gondolatot is. Nem jó! Még hogy a beton, a locsolás, az építkezés meg miegymás. Hogy jön ez ide? A végén valakinek még eszébe jutna, hogy ebben az országban imitt-amott dolgoznak is. Tré fordulat lenne, határozottan tré!

Neboritski leszegette a fejét. Megrázta. Sötét arca, mélyenülő szénaszemei most is ugyanazt a hatást tették a többiekre, mint régen. Ez volt Neboritski, a Borsódzó-telepi vezér. Egy sötét árny a töksötétben.

Már látta lelki szemével a kritikát: Eőzike Béla tömör mondatai úgy találgatják telibe a valóságot, mint hóseinek balegyenesei és jobb horgol az ellenfél po... , illetve arcát, gyomorszáját. Eőzike éppolyan kitűnő író, mint amilyen nagyszerű verékedő Neboritski és a többiek.

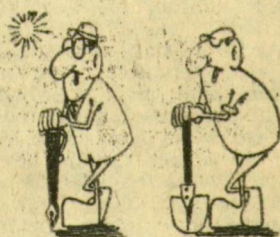
— Affene! — dörmögte bosszúsan Eőzike, miközben kinyújtóztatta tagjait. Amilyen tökmáflak a kritikusok, nem fogják észrevenni írásában ezt a töksötétet. Vagy nem értik meg. Na, mindegy, aki a valóság komplex bemutatására adta a fejét, annak vállalnia kell a rizikót is.

Eőzike vállalta. Sőt, még aznap elgondolta, hogy hozzáfog a paraszti életet festő miniregényének megírásához. Pitricsom Párduca — lesz a címe. Színhelye egy községi talponálló; a pulton, az asztalon, valamint e kettő alatt játszódik az izgalmas, sőt verbő cselekmény.

Simai Mihály

r ö v i d e n

Abránd és valóság

Odessza-est Szegeden

— Szegedi KISZ-esek Szófiában. A Szegedi József Attila Tudományegyetem jogi karáról három tagú küldöttség utazott a Szófiai Állami Egyetemre. A szegedi kar KISZ-vezetői április 16–20 között a diákkapcsolatok megerősítéséről és a nyári csereakciókról tárgyalnak a jogi fakultás fiataljaival. Ezzel a két kar négy éves baráti kapcsolata jut el új fázisba.

— Finn akadémikus előadása Szegeden. A Bolyai János Matematikai Társulat Csongrád megyei tagozatának rendezésében érdekes előadásra kerül sor holnap, csütörtökön délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia szegedi székházának (Somogyi Béla utca 7.) első emeleti dísztermében. Az előadó Rolf Nevanlinna professzor, a Finn Tudományos Akadémia tagja, aki a parciális differenciálegyenletrendszerek a vektorterekben címmel, angol nyelven mondja el előadását.

— Növényvédelmi szolgálatot szervez az újszegi November 7. Művelődési Központ. Első alkalommal ma, április 16-án, szerdán délután 3 óráig kerülnek fel a művelődési központot az érdeklődők, ahol Surányi Róbert növényvédelmi főfelügyelő ad szaktanácsokat. Ezt követően minden második szerdán lesz növényvédelmi szolgálat.

— Hegedű, bőgő, cselló.

Örvendesen fejlődik a Szegedi Hangszergyár termelése. Az igények hívószavát követve idén különösen sok klasszikus vonóhangszert gyártanak az üzem műhelyeiben. A gitárkészítés csökkent, viszont hegedűből 6 és fél ezret, csellóból ezerháromszázat, bőgőből 350 darabot állítanak elő a mesterek. Ennek a mennyiségnek nagy része a határonkon, sőt a tengeren túlra is utazik; egy sor országban — Svédországtól Görögorszáig, Angliától az USA-ig — kerülnek forgalomba a szegedi hangszerek.

— Amatőrfilmek bemutatása. A tanácsköztársasági művészeti szemle keretében április 17-én, pénteken este 6 órai kezdettel rendezik meg a Nép művelési Tanácsadó klubjában (Deák Ferenc u. 16.) az amatőrfilmek bemutatását. A műsorban az apátfalvi művelődési ház szakköri filmjeit, valamint Szabó Árpád, Konter László és dr. Németh András műveit vetítik.

— Légharmat az Operában. A szegedi Gyógyász-tól 500 darab légharmat nevű léghűsítőst rendelt az Operaház. Az elmúlt évben a szövetkezet 100 ezer darab flakonost árult gyártott.

— Előadótűlést tart április 17-én, csütörtökön délután 5 órai kezdettel a Magyar Biológiai Társaság szegedi osztagja az Ady téri egyetem biológiai előadótermében. Az ülésen dr. Szász Kálmán, dr. Horváth Imre, dr. Sztó András és dr. Csizmazia György tart előadást.

Sikkasztás alapos gyanúja miatt indított eljárást a rendőrség Czeikus János Ülés, Árpád dűlő 152. szám alatti lakos, az Általános Fogasztási és Értékesítési Szövetkezet karahomoki vegyesboltjának volt vezetője ellen. A vizsgálat eddigi adatai szerint rövid három hónap alatt 17 ezer 484 forintot sikkasztott, amelyet főleg italozásra fordított. Ügvet vádemelési javaslattal átadták az ügyészségnek.

— Lopásért indított eljárást a rendőrség Boross László büntetett előéletű, Sándorfalva, Akácska utca 44. szám alatti lakos ellen. Szegeden, a Royal szálló építkezésénél besurrant a munkások öltözőjébe, ahonnan ellopott egy bundakabátot több száz forinttal. Ügvet hamarosan átadják vádemelésre az ügyészségnek.

— Megkezdik a földműszervek beemelését. Az újszegedi fedett uszoda építkezésén eddig a talajvíz akadályozta a nagyméretű daruk felszerelését, amelyek a súlyos földműszervek beemelését végzik. A napokban megkezdődött a daruk horgonyzó köteleinek lebontozása, így sor kerülhet a négy 25 tonnás daru felállítására, majd a földműszervek beemelésére.

— Törzsbaromfi nevelésére és értékesítésére társult a Berettyóújfalui Állami Gazdaság a berekböszörményi Petőfi Termelőszövetkezettel. A megállapodás szerint a két nagyüzem Franciaországból származó tyúkokat nevel.

— Vadász Ilona gondokancstje. A Zeneművészeti Főiskola zene- és énektanárképző tagozata április 17-én, csütörtökön este 8 órai kezdettel rendezi meg az intézet hangversenytermében Vadász Ilona gondokancstjét. Műsorban Händel, Dittersdorf, Beethoven, Kodály és Csáccsi művei szerepelnek. Közreműködik dr. Simor Ferencné, dr. Kiss Ernő és Bódás Péter.

— Minőségvizsgálat — röntgensugárral. Az Építőipari Minőségvizsgáló Intézet szegedi állomása már tavaly a jobb minőség szolgáltatása állította új eszközeit: a két Super-Liliput röntgenkészüléket. Gázvezetékek, acél teletőzserkezetek esetében ellenőrizték a hegesztés minőségét, a 70 mm-t „átlátó” sugarakkal. Az állomás mind több megbízást kap vállalatoktól, intézményektől ilyen vizsgálatokra. Eddigi legnagyobb munkájuk az újszegedi fedett uszoda acél-szerkezeteinek hegesztésröntgenezése.

— Negyven országba... A Szegedi József Attila Tudományegyetem fűvészkertje negyven ország 260 társintézményével cserél rendszeresen növényeket. Az idén mintegy 3000 magcsomagot kaptak és 5000-et küldtek szét. A legértékesebb növény Szingapurból érkezett. A borpálmák öklől nagyságú magját a feladók finom, nedves tőzegbe ágyazva csomagolták, s így a kéthónapos utazást sem selyette meg. A törpüsi Ázsiában ennek a magasnövéstű pálmának a tetésre alkalmatlan tyúktörméséből bort készítenek. Jásokból.

SZERDA,
1969. ÁPRILIS 16.

DÉLMAGYARORSZÁG

Megalakult a Magyar Sajtótudományi Társaság

Kedden a MUOSZ székházában megalakult a Magyar Sajtótudományi Társaság — a Tömegkommunikációs Kutatások Nemzetközi Szövetségének (AIERI) magyar csoportja. Az előkészítő bizottság nevében Dersi Tamás kandidátus, az Este Hírlap rovatvezetője számolt be a nemzetközi szervezet céljáról és a tömegkommunikációs kutatás hazai helyzetéről, eddigi eredményeiről és feladatairól. A Magyar Sajtótudományi Társaság hat szekciójában — a szociológia-pszichológia, a módszertani, történeti, oktatási, jog és gazdasági-műszaki szekcióban — kívánja vizsgálni a hagyományos nyomtatott sajtó, továbbá a tv, rádió és a filmhíradó közvéleményformáló tevékenységének hatékonyságát, problémáit és fejlődésének távlatait. Fő célja a szocialista demokrácia intézményrendszerében jelentős funkciókat betöltő tömegkommunikációs apparátus gyakorlati munkájának elősegítése, a különböző szakterületeken folyó kutatómunka összehangolásának megteremtése, viták rendezése, az eredmények nemzetközi visszhangjának biztosítása. A

közgyűlés az előkészítő bizottság jelentését elfogadta.

Ezt követően megválasztották a társaság vezetőségét. A társaság elnökévé dr. Pályi Józsefet, a Magyarországi főszerkesztőjét, főtítkáravá Dersi Tamást választották. Ugyancsak megválasztották az egyes szekciók vezetőségét is.

A Magyar Sajtótudományi Társaság alakuló közgyűlése táviratban üdvözölte az AIERI párizsi központját.

Ritmuskлуб a gyárban

Hakni, amivel mindenki jól jár — foglaltam össze magamnak mindazon látni-és hallanivalókat összességét, amiért esőverte úttalan utakon, pocsolókat kerülgetve és pocsolókba belelépve mégiscsak eljutottam hétfő este a szegedi textilművekbe. (Azt hinné az ember, a töltésen túlra merészkedett, vagy több ezer munkás gyalogos közlekedését egy kóbor villamos alakjában teszi nevéssé a korszerű úttervezés csodája!) A helyi ifjúsági klub soros programján az Echo-egyesület, a tavalyi listás ötödik helyezést adott műsort Koncz Zsuzsával, zajos sikerű, izig-veig beatklubos műsort, ami bősségen kárpótolt az előveteli bosszúságokért.

Hogy mi történt a textiles ekédlőklubban? Tulajdonképpen semmivel sem több, mint egy szabványos beatkoncerten, tehát jó és mérsékelt számok keringtek a levegőben, a publikum mindannyiszor zajos élvezettel szíppantott belőlük, s a közeli ismerősök közlekedésével paróllázt Keresztes Tiborral, aki a vendég-konferanszié minőségében, ám a házigazda barátságos modorában aktivizálta a hangulatot: vezette be a számokat, kalauzolta a műsort. A fővárosi művelődési ház beat-színpadának fiatal rendezője egyre gyakorabban jelentkezik a hazai beat-fórumon, speciális Ritmus klubját, mely népszerű együtteseket szerepeltet sorozatban, a textilművek ifjúsági klubja már harmadik alkalommal hallotta. (Még fogja hallani.)

Sőt, a közeli villamosmegállónál ácsorgóknak is nagyon tetszett...
N. I.

Gyász közlemények

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett férj, édesapa, nagyapa és testvér, SANDOR FERENC, életének 67. évében rövid szenvedés után elhunyt. Temetése április 16-án 13 órakor lesz az alsóvárosi temető kapujánál. A gyászoló család, Mihálytelek. T. 3035.
Mély fájdalommal tudatjuk, hogy öz. HARASZTHY GEZÁ, NE, életének 83. évében elhunyt. Temetése április 17-én 11 órakor lesz a Dugonics-temető ravatalozójából. A gyászoló család, Hunyadi tér 11. T. 3032.
Közszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek, akik

szertett halottunk, BICSKEI KÁROLY utolsó útjára elkísérték. Közszönetet mondunk a MEH Vállalatnak, továbbá az I. Körház orvosainak és ápolóinak, akik szenvedését enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, T. 3026.
Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazoknak a kedves rokonoknak, barátainknak, ismerősöknek, drága jó fiunk, kedves barátainak, akik jelenlétükkel, virág- és koszorúadományokkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család, T. 3023.
Közszönetet mondunk mindazon rokonoknak, ismerősöknek és munkatársainknak, akik BARKANYI LAJOS, Sándorfalva, Aradi u. 53. sz. alatti lakos temetésén résztvettek és fájdalomunkat részvételükkel igyekeztek csökkenti. A gyászoló család, S. 43 558.